

משרד החינוך - מינהל חינוך ונוער
אגף תכנים, תכניות,
הכשרה והשתלמויות

על סדר היום!

גיליון 190 טבת התשפ"א, דצמבר 2020

משרד החינוך

יום השואה הבינלאומי – 27.1

"השואה, אשר הסתיימה ברצח של שליש מהעם היהודי, יחד עם אינספור בני מיעוטים אחרים, לנצח תהווה אזהרה לכל העמים בדבר הסכנה של שנאה, אפליה, גזענות ודעה קדומה..."

(מתוך החלטת האו"ם בנושא זיכרון השואה, 26.10.2005)

מבוא

במדינת ישראל מציינים על פי רוב את זיכרון השואה ביום הזיכרון לשואה ולגבורה, אשר חל בכ"ז בניסן וחובר בלוח השנה ליום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ופעולות האיבה ויום העצמאות, אשר חלים שבוע לאחר מכן. עצרת האומות המאוחדות הגדירה בשנת 2005 יום זיכרון בינלאומי ב-27.1 (יום שחרור מחנה ההשמדה אושוויץ), בו קוראת העצרת למדינות העולם לעסוק בהנחלת זיכרון השואה ולקחיה. העצרת קוראת לקדם תכניות חינוכיות לזיכרון השואה כדי למנוע מקרים עתידיים של רצח עם, אלימות ורדיפות כנגד אנשים וקהילות על רקע דתי או אתני, בכל מקום בעולם.

לקראת יום השואה הבינלאומי אשר יערך ב-27.1, מצורף מערך פעילות למחנך. המערך מזמין העמקה במשמעות **יום השואה הבינלאומי** ובחשיבותו באמצעות לימוד והפעלה.

מערכת פעילות

חומר עזר למחנך
החלטת האו"ם על ציון יום
השואה הבינלאומי (באנגלית)

פתיחה:

שאלה: מדוע לדעתכם חשוב לזכור ולהזכיר את אירועי השואה וקורבנותיה?

הצגה קצרה של ימי הזיכרון לשואה המצוינים במדינת ישראל (לעזרתכם מידע מקוצר על ימים אלו בסוף המערך):

- יום הזיכרון לשואה ולגבורה
- יום השואה הבינ"ל
- יום עשרה בטבת

המחנך יציג בקצרה:

היום נדון בהחלטת האו"ם בדבר ציון יום זיכרון בינלאומי לזיכרון השואה וקורבנותיה.

בהחלטת האו"ם שלושה סעיפים מרכזיים, הקובעים כי יום 27 בינואר יהיה יום זיכרון בינלאומי להנצחת קרבנות השואה:

- האו"ם מעודד את המדינות החברות לפתח תכניות לימוד שישפיעו על הדורות הצעירים ללמוד את לקחי השואה כדי למנוע פשעים דומים בעתיד.
- האו"ם דוחה כל ניסיון להכחיש הכחשה חלקית או מלאה את העובדה שהשואה היא אירוע היסטורי.
- האו"ם מגנה כל תופעה של חוסר סובלנות דתית ומעשי גזענות ואלימות כלפי קבוצות אתניות או דתיות.

החלטת האו"ם מאפשרת לכל אדם בעולם להתכנס ב-27 בינואר לחשבון נפש באשר לערכי יסוד אוניברסליים, כמו "לא תרצח" ובאשר לזכויות אדם, זאת אגב עיון מעמיק בשואת העם היהודי.

גוף הפעילות:

(חשוב להדגיש כי התרגיל הוא לצורך הפעילות בלבד ואין באמת גוף או מדינה הקוראים לביטול ההחלטה!)

הגיעה פנייה לאו"ם בבקשה לבטל את יום השואה הבינלאומי. לטענתם, אין צורך בהנצחת האירוע הספציפי הזה משום שבעולם התרחשו עוד מקרים של רצח עם.

במליאה:

שאלה (סקר בזום) מסכים/מתנגד לבקשת ביטול היום.

דין בתוצאות:

- האם התוצאה של הסקר הפתיעה אתכם? למה?
- מה הייתם משיבים למבקשים לבטל יום זה?

משימה בקבוצות (חלוקה לחדרים)

- כל קבוצה תקרא יחד כתבה העוסקת בהחלטה ובהסתייגויות להחלטה.
- שאלות לדיון בחדרים (בשקופית הבאה).

שאלות לציון החזרים:

1. האם שמעתם על מקרים נוספים של רצח עם?
2. האם לדעתכם השואה היא אירוע ייחודי? נמקו ופרטו.
3. מה עמדתכם בנוגע לבקשת המדינות להכליל את כל אירועי רצח העם שהתרחשו בעולם בציון יום ה-27 בינואר ולא לציון רק את שואת העם היהודי?
4. עליכם להכין סלוגן, כרזה, או מסמך עמדה שבו תציגו בפני האו"ם את תגובתכם לדרישת המדינות לבטל את יום השואה הבינלאומי או לשנות את תוכנו.

במליאה:

כל קבוצה תציג את התוצר שלה ותסביר את עמדתה.

(הצעה: ארוק "בחירות" איזה מהין התוצרים יועבר לעצרת האו"ם וייצג את הכיתה.)

סיכום:

נאומו של נשיא המדינה ראובן רובי ריבלין בבונדסטאג (הפרלמנט) הגרמני

מה חשבתם על הנאום והעובדה שהוא נישא בעברית בפרלמנט הגרמני?

נספח

הצגה קצרה של ימי הזיכרון לשואה המצוינים במדינת ישראל

יום הזיכרון לשואה ולגבורה מוקדש להתייחדות עם זכר השואה שהמיטו הנאצים ועוזריהם על העם היהודי ועם זכר מעשי הגבורה ומעשי המרד בימים ההם. מציינים יום זה מדי שנה בשנה בכ"ז בניסן או בסמוך לתאריך זה. הכנסת עיגנה יום זה בחוק יום הזיכרון לשואה ולגבורה, תשי"ט-1959. ביום זה נערכים טקסים ועצרות זיכרון, מורידים את דגל המדינה לחצי התורן וערוצי הטלוויזיה והרדיו עוסקים בשואת יהודי אירופה במלחמת העולם השנייה, בנספים, במעשי גבורתם ובמורשתם.

יום השואה הבינלאומי חל ב- 27 בינואר, התאריך שבו, בשנת 1945, שחררו כוחות הצבא האדום את מחנה הריכוז וההשמדה אושוויץ-בירקנאו שהיה אתר הרצח המרכזי של יהודי אירופה ושנעשה לסמל השואה והאכזריות הנאצית כלפי קורבנותיה. 18 ממשלות של מדינות שונות הכריזו כי ה-27 בינואר יהיה יום זיכרון שנתי ובין-לאומי לקורבנות השואה. **ב-2005, ארגון האומות המאוחדות קיבל החלטה לפיה בתאריך זה יצוין זכרם של קורבנות השואה.**

יום עשרה בטבת נקבע עוד בתקופת המקרא כיום צום, המציין את תחילת המצור על ירושלים ואת ראשית התהליך שהביא לחורבן ירושלים ובית המקדש בידי נבוכדנאצר מלך בבל. לאחר קום המדינה, הוחלט לקיים ביום זה את יום הקדיש הכללי - יום שבו אומרים תפילת קדיש לזכרם של האנשים, הנשים והילדים שנרצחו בשואה ואשר יום מותם אינו ידוע. **יום זה מצוין בעיקר בקרב הציבור האורתודוקסי.**